

PREJETO

16 .07. 2013

V GOSPODARSKO PISARNO
VIŠJEGA SODIŠČA V LJUBLJANI

**VRHOVNO SODIŠČE
REPUBLIKE SLOVENIJE**

I Cpg

SODBA

V IMENU LJUDSTVA

Vrhovno sodišče Republike Slovenije je v senatu, ki so ga sestavljali vrhovni sodnica
in sodniki [redacted] kot predsednik, ter [redacted], [redacted]
[redacted] in [redacted] kot člani,

v gospodarskem sporu tožeče stranke: [redacted],
[redacted],
[redacted], zoper toženo stranko: (1) [redacted],
[redacted], [redacted],
[redacted], [redacted],
[redacted]

zaradi plačila [redacted] s pripadki,

o reviziji tožene stranke zoper vmesno sodbo Višjega sodišča v Ljubljani
[redacted] z dne [redacted], v zvezi s sodbo Okrožnega sodišča v Kranju
[redacted] z dne [redacted]

na seji [redacted]

1 Glej sklep o dedovanju z dne 9. 12. 2009 (po dne 21. 6. 2009 umrlem Darku Kovaču).

RAZSODILO:

- I. Reviziji se ugodi in se odločba sodišča druge stopnje spremeni tako, da se pritožba tožeče stranke zavrne in potrdi sodba sodišča prve stopnje.
- II. Tožeča stranka mora v 15 dneh od vročitve te sodbe toženi stranki povrniti 12.695,31 EUR stroškov revizijskega postopka, za primer zamude z zakonskimi zamudnimi obrestmi od šestnajstega dne od vročitve te sodbe do plačila.

OBRAZLOŽITEV:

Dosedanji potek postopka

1. Sodišče prve stopnje je zavrnilo tožbeni zahtevek tožeče stranke za plačilo [REDACTED] zakonskimi zamudnimi obrestmi in ji naložilo povrnitev pravnih stroškov tožene stranke v znesku [REDACTED] z morebitnimi zakonskimi zamudnimi obrestmi. Zahtevek tožeče stranke je temeljil na zatrjevani odgovornosti tožencev za škodo, ki naj bi jo kot člana uprave povzročila družbi.
2. Sodišče druge stopnje je pritožbi tožeče stranke ugodilo ter z vmesno sodbo in sklepom sodbo sodišča prve stopnje spremenilo tako, da je ugotovilo, da je tožbeni zahtevek, da sta toženca nerazdelno dolžna tožeči stranki plačati [REDACTED] EUR z zakonskimi zamudnimi obrestmi, po podlagi utemeljen, medtem ko je v preostalem delu, glede višine tožbenega zahtevka, izpodbijano sodbo razveljavilo in zadevo vrnilo sodišču prve stopnje v novo sojenje.
3. Zoper vmesno sodbo sodišča druge stopnje je vložila revizijo tožena stranka. Uveljavlja revizijska razloga zmotne uporabe materialnega prava in bistvenih kršitev določb pravnega postopka. Vrhovnemu sodišču predlaga, da „reviziji ugodi, tako da izpodbijano sodbo razveljavi, zavrne pritožbo tožeče stranke ter potrdi sodbo sodišča prve stopnje oziroma podrejeno, da izpodbijano sodbo razveljavi ter zadevo vrne v ponovno sojenje ter še odloči o priglašeni stroških revizijskega postopka z zakonskimi zamudnimi obrestmi“.
4. Revizija je bila vročena tožeči stranki in Vrhovnemu državnemu tožilstvu. Tožeča stranka je odgovorila na revizijo in predlagala njeno zavrnitev. Zahtevala je tudi povrnitev stroškov revizijskega odgovora, ki pa jih ni opredeljeno navedla.

5. Postopek v tej zadevi se je pred sodiščem prve stopnje končal pred uveljavitvijo Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o pravnem postopku (v nadaljevanju ZPP-D). Zato se po drugem odstavku 130. člena ZPP-D nadaljuje po določbah Zakona o pravnem postopku (Ur. l. RS, št. 26/99 in naslednji; v nadaljevanju ZPP).

Relevantno dejansko stanje

6. Pravna prednica tožeče stranke [redacted] sta [redacted] sklenili svetovalno pogodbo, na podlagi katere je [redacted] za tožečo stranko prevzela finančno svetovanje, s ciljem doseči finančne prihranke kot rezultat izboljšanja učinkovitosti v poslovanju. Za opravljene storitve ji je tožnica plačala [redacted]. V času sklenitve in izvajanja svetovalne pogodbe sta bila toženca člana uprave tožeče stranke. Po prenehanju njunega mandata je nova uprava angažirala izvedenko ekonomsko finančne stroke [redacted] ki je v svojem mnenju² z dne [redacted] ugotovila, da projekt ni prinesel s pogodbo predvidenih prihrankov.

Razlogi za ugoditev reviziji

7. Zakon o gospodarskih družbah (ZGD), ki je veljal v času sklepanja in izvajanja sporne svetovalne pogodbe, je v prvem odstavku 258. člena določal, da morajo člani uprave pri vodenju poslov ravnati s skrbnostjo vestnega in poštenega gospodarstvenika ter varovati poslovno skrivnost družbe; v drugem odstavku istega člena pa je določal, da člani uprave solidarno odgovarjajo družbi za škodo, ki je nastala kot posledica kršitve njihovih dolžnosti, razen če dokažejo, da so pošteno in vestno izpolnjevali svoje dolžnosti.
8. ZGD med drugim določa, da je dolžnost uprave vodenje poslov družbe (prvi odstavek 246. člena), vendar z nobeno določbo ne pojasnjuje vsebine vodenja poslov. Pri presoji, ali je uprava kršila svoje dolžnosti in s tem družbi povzročila škodo, je zato treba izhajati iz razumevanja bistva njenega delovanja, to je sprejemanja odločitev. Uprava jih sprejema v razmerah, ki vselej ne dovoljujejo povsem racionalnega odločanja. Namesto optimalnih odločitev se sprejemajo le zadovoljive odločitve za doseganje zadovoljivih ciljev.³ Iz narave podjetniške dejavnosti izhaja, da podjetniške odločitve ne prinašajo zgolj možnosti za uspeh, temveč so nujno povezane tudi z določeno stopnjo tveganja. Vsaka podjetniška odločitev, ki se izkaže za škodljivo, zato ne more pomeniti ravnanja v nasprotju z

2 Predpravno izvedensko mnenje je pritožbeno sodišče obravnavalo kot del trditev tožeče stranke, ki jih tožena stranka ni konkretizirano prerekala.

3 O tem in drugih vprašanih glej dr. Mile Dolenc: „Odgovornost uprave gospodarske družbe za škodo, povzročeno družbi“, GV Založba d. o. o., Pravni letopis 2010, stran 117 - 128.

zahtevanim standardom skrbnosti.⁴ Pretirano stroge zahteve do članov uprave bi lahko obremenilno vplivale na potrebno podjetnost pri sprejemanju tveganih poslovnih odločitev. Zato je treba upravi omogočiti, da sprejema odločitve brez strahu, da bo zaradi njih morala odgovarjati. Zadostuje torej, da gre za razumno odločitev v konkretni situaciji.

9. Teorija, oprta na primerjalnopravno doktrino⁵, je tudi enotna, da je pri oceni odločitev uprave v konkretni situaciji treba upoštevati dejansko stanje *ex ante*. To pomeni, da je treba imeti pred očmi stanje, v katerem so se nahajale poslovodeče osebe v trenutku sprejemanja odločitev, ko so bili njihovi dejanski učinki še negotovi. Podjetniške odločitve namreč temeljijo na domnevah in prognozah, ki le pogojno omogočajo ali sploh ne omogočajo zanesljive ocene bodočega dogajanja.⁶ V tem okviru ne gre zanemariti, da so informacije o morebitnih alternativah njihovim odločitvam članom uprave na razpolago le v omejenem obsegu; tudi informacije o primernosti različnih odločitev, če sploh obstaja več možnih odločitev, navadno niso na razpolago v taki meri, da bi omogočale popolno primerljivost alternativ. Podatki postanejo dostopni navadno časovno šele po sprejeti odločitvi. Za napake te vrste pa poslovodeče osebe ne morejo odgovarjati, če so le ravnale dovolj skrbno pri svoji odločitvi; v nasprotnem primeru bi odgovarjale za nekaj, česar ne obvladujejo.⁷
10. Presoja sodišča druge stopnje, da sta toženca odškodninsko odgovorna za škodo, ki naj bi jo povzročila tožeči stranki, nima opore v zgoraj povzetih stališčih pravne teorije, ki se jim revizijsko sodišče v celoti pridružuje. Za sodišče druge stopnje je bila odločilnega pomena okoliščina, da rezultat, ki se ga je svetovalna družba zavezala doseči (predvideni prihranek v vrednosti najmanj [redacted] kolikor je znašal honorar svetovalne družbe), ni bil dosežen; glavni očitke tožencema pa, da sta kljub tej okoliščini svetovalni družbi pogodbeno dogovorjeni honorar izplačala. Rezultat delovanja uprave je drugostopenjsko sodišče presojalo *ex post*, tako, da je na podlagi predpravnega izvedenskega mnenja [redacted] izdelanega v letu 2 [redacted] gotovilo, da pogodbeno predvideni prihranki niso bili doseženi.
11. Tudi če bi se poslovna odločitev tožencev naknadno izkazala kot napačna, ta okoliščina sama po sebi še ne bi pomenila kršitve njune dolžne skrbnosti. Obveznosti članov uprave gospodarske družbe namreč niso obveznosti rezultata,

4 Tako dr. Peter Podgorelec: „Splošna odškodninska odgovornost članov organov vodenja ali nadzora delniške družbe po ZGD-1“, Podjetje in delo 6-7/2010, stran 978.

5 V tem okviru velja izpostaviti predvsem ameriško doktrino pravila poslovne presoje (*Business judgement rule*), ki jo je posvojilo tudi Nemško Zvezno sodišče, na primer v sodbi II ZR 124/06 z dne 3. 3. 2008.

6 Tako dr. Mile Dolenc, navedeno delo, stran 124, sklicujoč se na H. Henze, Prüfung und Kontrollaufgaben des Aufsichtsrats in der Aktiengesellschaft, NJW 1998, S. 45, str. 3311.

7 Tako dr. Marko Brus: „Odškodninska odgovornost organov d. d. in d. o. o.“, Pravna praksa 1998, številka 400, stran 4, Gospodarski vestnik d. d.

temveč obveznosti (skrbnega) prizadevanja. V tej luči bi sodišče druge stopnje moralo upoštevati dejansko stanje ex ante – to je, da toženca v času izplačevanja spornega honorarja nista razpolagala s podatki o nerealiziranih prihrankih, ki jih je po izvedbi pogodbe ugotovila izvedenka. Da pride do prihrankov, je navadno potreben čas. Redkokdaj se rezultati določene poslovne odločitve pokažejo kar „čez noč“. Medtem ko so se pogodbeno predvideni prihranki lahko pokazali šele s časovnim zamikom, pa je bilo plačilo honorarja za svetovalne ure dogovorjeno po (mesečnih) obrokih (4. člen svetovalne pogodbe)⁸. Prenehanje plačevanja honorarja bi zato pomenilo kršitev pogodbene obveznosti tožeče stranke. Ne le, da je (ex post) presoja drugostopenjskega sodišča do ravnanja tožencev prestroga, ker jima nalaga (odškodninsko) odgovornost za izplačilo honorarja kljub (naknadno ugotovljenim) nerealiziranim prihrankom; njegov očitek tožencema, da sta svetovalni družbi izplačala pogodbeno dogovorjeni honorar, je tudi v nasprotju z načelom *pacta sunt servanda*. Dokler pogodba velja⁹, jo je namreč treba spoštovati in izpolnjevati (prvi odstavek 17. člena Zakona o obligacijskih razmerjih; ZOR¹⁰).¹¹

12. Iz obrazloženega sledi, da je sodišče druge stopnje zmotno uporabilo materialno pravo, ko je zaključilo, da sta toženca ravnala protipravno, ko sta kot člana uprave tožeče stranke svetovalni družbi izplačala pogodbeno dogovorjeni honorar. Ker je s tem umanjala ena od predpostavk odškodninskega delikta, odškodninska odgovornost tožencev ni podana.

Glede uveljavljanih procesnih kršitev drugostopenjskega sodišča

13. Revidentka uveljavlja več procesnih kršitev, ki jih naj bi zagrešilo drugostopenjsko sodišče. O teh se Vrhovno sodišče ni izrekalo, ker je izpodbijano sodbo spremenilo že zaradi zmotne uporabe materialnega prava.

Glede razveljavitvenega sklepa sodišča druge stopnje

14. Sodišče druge stopnje je poleg vmesne sodbe o spremembi sodbe sodišča prve stopnje glede podlage tožbenega zahtevka izdalo tudi sklep o razveljavitvi sodbe sodišča prve stopnje glede višine tožbenega zahtevka in o vrnitvi zadeve (glede višine) sodišču prve stopnje v novo sojenje. Vendar pa je tak sklep napačen in v nasprotju s pravnim mnenjem Vrhovnega sodišča z dne 22. 6. 1993 (Poročilo VS

8 Tožeča stranka sama navaja, da je honorar plačala v enaindvajsetih zaporednih mesečnih obrokih, prvega 11. 6. 2001 in zadnjega 7. 4. 2003 (stran 2 tožbe).

9 V obravnavanem primeru ni ugotovljeno, da bi bila pogodba razrta ali da bi katera od strank od nje odstopila.

10 ZOR se na podlagi 1.060. člena Obligacijskega zakonika (OZ) uporabi tudi za konkretno razmerje, saj je le-to nastalo pred uveljavitvijo OZ.

11 V 6.1. členu pogodbe je bila določena zaveza svetovalne družbe, da tožnici vme 33% plačanega zneska, če ji ne bo uspelo realizirati letnih prihrankov v celoti. Kot izhaja iz obrazložitve sodb sodišč nižjih stopenj, je tožeča stranka uspela z tožbenim zahtevkom zoper DBY, saj ji je bilo z zamudno sodbo v zadevi VII Pg 205/05 prisojeno 33% plačanega zneska.

1/93, str. 43). Ker prvostopenjsko sodišče o znesku odškodnine ni odločilo (saj glede na neutemeljenost podlage zahtevka njegove višine ni ugotavljalo), se pokaže, da je pritožbeno sodišče s sklepom dejansko razveljavilo neobstoječi del prvostopenjske sodbe. Nadaljnji obstoj tega sklepa, ki bi po spremembi drugostopenjske vmesne sodbe nalagal prvostopenjskemu sodišču novo sojenje glede višine odškodnine, bi zato lahko pripeljal do absurdne situacije¹², kar je narekovalo spremembo odločbe sodišča druge stopnje tudi glede višine tožbenega zahtevka.

Odločitev revizijskega sodišča

15. Revizijsko sodišče je, upoštevajoč vse navedeno, zaradi ugotovljene zmotne uporabe materialnega prava reviziji ugodilo in odločbo sodišča druge stopnje na podlagi prvega odstavka 380. člena ZPP spremenilo tako, da je pritožbo tožeče stranke zavrnilo in potrdilo sodbo sodišča prve stopnje (I. točka izreka).
16. Če sodišče spremeni odločbo, zoper katero je bilo vloženo pravno sredstvo, odloči o stroških vsega postopka (drugi odstavek 165. člena ZPP). Ker je tožena stranka z revizijo uspela, ji mora tožeča stranka povrniti njene revizijske stroške (II. točka izreka). Revizijsko sodišče je toženi stranki priznalo stroške sestave revizije (v višini 4.500 točk oziroma 2.065,50 EUR), ki skupaj z materialnimi stroški, odmerjenimi po tretjem odstavku 13. člena Odvetniške tarife (v višini 41,31 EUR), znašajo 2.106,81 EUR; skupaj z (22%) DDV (463,50 EUR) pa 2.570,31 EUR. Revizijsko sodišče je toženi stranki priznalo tudi stroške plačane sodne takse za revizijo v višini 10.125,00 EUR. Skupno tako revizijski stroški tožene stranke znašajo 12.695,31 EUR. Od priznanih stroškov gredo toženi stranki za primer morebitne zamude tudi zahtevane zamudne obresti (Pravno mnenje občne seje Vrhovnega sodišča z dne 13. 12. 2006 – Pravna mnenja I/2006). Pritožbeni stroški toženi stranki niso nastali, saj ni odgovorila na pritožbo. Odločitev o stroških, nastalih pred sodiščem prve stopnje, pa je potrjena s I. točko izreka sodbe revizijskega sodišča.

Ljubljana, [REDACTED] 3

Predsednik senata:

[REDACTED]

*Ta prepis je soglasen z izvirnikom.
Podpis pristojnega glavnega sodišča:*

12 Primerjaj sklep VS RS II Ips 321/2011 z dne 10. 11. 2011.